

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
“HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I ARTEVE

Rr. Agim Ramadani; P.N. 10000 - Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel.: +381 38 220 294; web-mail: www.arte.uni-pr.edu

Curriculum- Syllabus	
Viti Akademik 2025/2026	
Të dhënat bazike të lendes	
Njësia Akadematike:	Fakulteti i Arteve/ Departamenti i Arteve te Bukura/ Programi i Arteve Vizuele/ Profili: Skulpturë
Titulli i lëndës:	Skulpturë III
Niveli:	Bachelor
Statusi:	I obligueshëm
Viti i studimeve:	Vitit III
Numri i orëve:	6 (H) + 2 (U)
ECTS:	24
Ora / lokacioni:	E hënë & E martë / 09:00 – 11:15h
Mësimdhënësi:	MR. Art. Adem Rusinovci- Prof
Kontakti:	E- mail: adem.rusinovci@uni-pr.edu Mob: + 383 (0) 44 151 113
Përshkrimi i lëndës	
	<p>Lënda Skulpturë III është e orientuar drejt studimit të trupit njerëzor përmes modelimit nga natyra dhe hulumtimit të gjuhëve të ndryshme skulpturore, duke u bazuar në traditën klasike dhe duke e lidhur atë me praktikatat moderne e bashkëkohore. Kursi synon të zhvillojë aftësinë e studentëve për të vëzhguar, analizuar dhe shprehur në mënyrë kreative strukturën anatomike dhe ekspresivitetin e trupit.</p> <p>Nëpërmjet punës praktike me modele live, ushtrimeve vëzhguese dhe diskutimeve kritike, studentët do të përfshihen në një proces gradual: nga detajet anatomike (koka, duart, këmbët), deri tek modelimi i figurës së plotë në pozicione statike e dinamike. Përveç aspektit teknik, kursi vendos theksin edhe në kuptimin e trupit si simbol kulturor dhe artistik, duke reflektuar mbi mënyrat se si skulptorët klasikë, modernë dhe bashkëkohorë i kanë interpretuar format dhe energjitë e tij.</p> <p>Kursi përfshin gjithashtu diskutime teorike dhe shembuj nga artistë si Michelangelo, Rodin, Moore, Bourgeois e të tjerë, për të nxitur tek studentët aftësinë krahasuese dhe krijimin e një qasjeje personale artistike.</p>

Qëllimet e lëndës	<ul style="list-style-type: none"> - Zhvillimi i vëzhgimit të imët ndaj trupit njerëzor. - Kuptimi i anatomisë artistike dhe perceptimit të saj në formë skulpturore. - Kombinimi i qasjeve të ndryshme: skulptorë klasikë, modernë dhe bashkëkohorë. - Aftësimi për të krijuar një gjuhë personale artistike në modelim.
Rezultatet e të nxënërit	<p>Njohuritë</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenti do të: njohë parimet bazë të anatomisë artistike (proporcionet, muskujt, skeleti, lëvizjet kryesore); • Studenti do të: kuptojë rolin e trupit njerëzor në traditën klasike, moderne dhe bashkëkohore të skulpturës; • Studenti do të: mësojë teknikat e modelimit nga natyra dhe zhvillimin e figurës në hapësirë; • Studenti do të: fitojë njohuri për materialet dhe proceset praktike të përdorura në modelimin skulpturor. <p>Shkathtësitë</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenti do të jetë i aftë të: aplikojë njohuritë anatomike në realizimin e pjesëve të trupit dhe figurës së plotë; • Studenti do të jetë i aftë të: analizojë dhe interpretojë lëvizjen dhe shprehjen trupore nëpërmjet skulpturës; • Studenti do të jetë i aftë të: përdorë materiale të ndryshme (argjilë, gips, etj.) për modelim skulpturor; • Studenti do të jetë i aftë të: zhvillojë aftësinë e vëzhgimit kritik dhe të përkthimit të tij në formë artistike. <p>Kompetencat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Në përfundim të kursit, studenti do të jetë në gjendje të: realizojë një figurë njerëzore në përmasa reale ose të reduktuara duke respektuar raportet anatomike; • Në përfundim të kursit, studenti do të jetë në gjendje të: zhvillojë një gjuhë personale artistike përmes interpretimit të trupit; • Në përfundim të kursit, studenti do të jetë në gjendje të: integrojë aspektin teorik dhe praktik në procesin krijues; • Në përfundim të kursit, studenti do të jetë në gjendje të: prezantojë dhe argumentojë veprat e veta në mënyrë profesionale.

Kontributi në detyrën e studentit (që duhet të përputhet me rezultatet e të nxënërit të studentit)

Aktiviteti	Lënda	Ditët/javët	Total
Ligjerata	6	30	180
Ushtrime teorike/ laboratorike	0	0	0
Punë praktike	6	30	180

Konsulta me mësuesin/konsultime	4	10	40
Ushtrime në terren	0	0	0
Kolokium, punim semestral	5	5	25
Detyra shtëpie	5	5	25
Koha e studentëve për studim (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	10	10
Përgatitja përfundimtare për provim	10	1	10
Koha e studentëve për studim (në bibliotekë ose në shtëpi)	5	2	10
Projekte, prezantime, etj.	2	10	20
Total			600

Metodologjia e Mësimdhënies:	<p>Semestri dimëror:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Punë praktike me model live – studentët punojnë në mënyrë sistematike me pjesë të veçanta të trupit (koka, duart, këmbët), duke ushtruar vëzhgimin dhe saktësinë në modelim. - Ligjërata ilustruese – prezantime me shembuj nga skulptorët klasikë (Michelangelo, Donatello, etj.), për të kuptuar bazat e traditës akademike në raport me trupin. - Diskutime javore – analiza e punimeve të realizuara gjatë javës, me theks në korrigjimin e gabimeve dhe zhvillimin e të menduarit kritik. - Detyra individuale – ushtrime të vogla për jashtë orës, të cilat ndihmojnë studentin të praktikojë vëzhgimin e trupit në lëvizje. <p>Semestri veror:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Punë praktike me model live – fokus në figurën e plotë njerëzore në pozicione të ndryshme (statike dhe dinamike), duke i lidhur pjesët anatomike në një tërësi harmonike. - Ligjërata tematike – prezantime me shembuj nga skulptorët modernë dhe bashkëkohorë (Rodin, Moore, Bourgeois, Gormley, etj.), duke nxitur studentët të reflektojnë mbi transformimin e konceptit të trupit në art. - Diskutime dhe kritika të zgjeruara – debat mbi qasjet klasike vs. bashkëkohore, krahasim i metodave dhe zhvillimi i gjuhës personale artistike. - Projekt final – realizimi i një figure të plotë ose kompozimi skulpturor si përmbyllje e kursit, i cili prezantohet dhe mbrohet në mënyrë profesionale para grupit. 									
METODAT E VLERËSIMIT:	<p>Sistemi i Vlerësimit për Skulpturë III</p> <p>Vlerësimi është i ndarë në katër faza që përfshijnë vijueshmërinë e studentëve, angazhimin në aktivitete të ndryshme, realizimin e projekteve dhe performancën përfundimtare. Secila fazë përbëhet nga afërsisht 8 njësi mësimore, dhe përqindjet e pikëve rriten progresivisht me zhvillimin e studentëve dhe kompleksitetin e detyrave.</p>									
FAZA 1: ANATOMIA E PJESËVE TË TRUPIT (20%)										
Komponenti	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">Përqindja</th> <th style="width: 25%;">Pikët</th> <th style="width: 50%;">Sqarim</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pjesëmarrja aktive</td> <td>5%</td> <td>5 pikë</td> </tr> <tr> <td>Projekti i parë; Anatomia e pjesëve të trupit</td> <td>10%</td> <td>10 pikë</td> </tr> </tbody> </table>	Përqindja	Pikët	Sqarim	Pjesëmarrja aktive	5%	5 pikë	Projekti i parë; Anatomia e pjesëve të trupit	10%	10 pikë
Përqindja	Pikët	Sqarim								
Pjesëmarrja aktive	5%	5 pikë								
Projekti i parë; Anatomia e pjesëve të trupit	10%	10 pikë								

Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 1	20%	20 pikë	
FAZA 2: KOMPOZIMI I BUSTITT (20%)			
Komponenti	Përqindja	Pikët	Sqarim
Detyrat e shtëpisë dhe hulumtimet	5%	5 pikë	Zhvillimi i Aftësive dhe Hulumtimeve Artistike
Projekti i dytë: Kompozimi i bustit	10%	10 pikë	Fokus: Modelimi i bustit njerëzor (koka, qafa, shpatullat). Qëllimi: Integrimi i njohurive anatomike dhe shprehjes emocionale në një tërësi. Metoda: Punë me model live, krahasime me skulptura klasike dhe moderne, kritika kolektive.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 2	20%	20 pikë	
FAZA 3: KRIJIMI I FIGURËS NË POZICION STATIK (25%)			
	Përqindja		Sqarim
Pjesëmarrja në vizita dhe debate në klasë	5%	5 pikë	Përfshirja në aktivitetet kulturore
Projekti i tretë: Figura në pozicion statik	10%	10 pikë	Fokus: Realizimi i figurës së plotë në një qëndrim statik. Qëllimi: Të ushtrohet ndërtimi i trupit në hapësirë dhe raporti midis pjesëve të tij. Metoda: Punë praktike intensive me model live, ligjërata mbi Rodin dhe Moore, diskutime mbi përmasën dhe qëndrueshmërinë.
Kritika dhe reflektimi grupor	5%	5 pikë	Përfshirja në analizën dhe përmirësimin e projekteve personale dhe të bashkëstudentëve.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 3	25%	25 pikë	
FAZA 4: PËRGATITJA DHE PROJEKTI/VEPRA PËRFUNDIMTARE (35%)			
	Përqindja		Sqarim
Pjesëmarrja dhe aktiviteti në klasë gjatë fazës përfundimtare	5%	5 pikë	Kontributi në diskutime mbi temat e zhvilluara në klasë

Projekti përfundimtar: Figura në lëvizje – Projekti Final	20%	20 pikë	Fokus: Figura e plotë në pozicion dinamik ose kompozim i lirë. Qëllimi: Shprehja e lëvizjes dhe energjisë përmes formës; zhvillimi i gjuhës personale artistike. Metoda: Punë me model live, referenca nga skulptura bashkëkohore, diskutime të zgjeruara, prezantim dhe mbrojtje e projektit final.
Ekspozita	5%	5 pikë	Organizimi dhe prezantimi i punimeve përfundimtare në ekspozitë, si dhe mbrojtja e temës përmes analizës kritike të veprës personale.
Vijueshmëria dhe aktiviteti në klasë	5%	5 pikë	
Totali për Fazën 4	35%	35 pikë	

SHPËRNDARJA E PIKËVE PËR NOTAT

Pikët < 50	Nota = 5
Pikët >= 50 dhe Pikët < 60	Nota = 6
Pikët >= 60 dhe Pikët < 70	Nota = 7
Pikët >= 70 dhe Pikët < 80	Nota = 8
Pikët >= 80 dhe Pikët < 90	Nota = 9
Pikët >= 90	Nota = 10

Literatura

Literatura Bazë:

- *Michelangelo Buonarroti. The Complete Sculpture of Michelangelo. Harry N. Abrams, 1996.*
- *Rodin, Auguste. Rodin on Art and Artists. Dover Publications, 2001.*
- *Moore, Henry. The Art of Sculpture. Praeger, 1960.*
- *Gormley, Antony. On Sculpture. Thames & Hudson, 2015.*
- *Arnheim, Rudolf. Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye. University of California Press, 1974.*
- *Paskali, Odise. Skulptura Shqiptare në Vite. Onufri, 2000.*
- *Reti, Lucio. Techniques of Sculpture. Dover Publications, 1982.*
- *Smith, Kiki. Kiki Smith: A Gathering, 1980-2005. Walker Art Center, 2005.*

Literatura Shtesë:	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Beard, Geoffrey. The Language of Sculpture. Thames & Hudson, 1995.</i> - <i>Focillon, Henri. The Life of Forms in Art. Zone Books, 1989.</i> - <i>Goldsworthy, Andy. Time. Harry N. Abrams, 2000.</i> - <i>Halilaj, Petrit. The Place for My Story. Fondazione Merz, 2020.</i> - <i>Eliasson, Olafur. Studio Olafur Eliasson: The Kitchen. Phaidon, 2016.</i> - <i>Synnott, Anthony. The Body Social: Symbolism, Self and Society. Routledge, 1993.</i> - <i>Bourgeois, Louise. The Fabric Works. Fondazione Vedova, 2010.</i> - <i>Tzonis, Alexander. Classical Architecture: The Poetics of Order. MIT Press, 1986.</i>
Plani i Mësimimit të Dizenjuar	
Java e parë:	Prezantimi i modelimit nga modeli i gjallë.
Java e dytë:	Ushtrime vëzhgimore të shpejta para modelimit. Shembull: Michelangelo (përqendrimi në trupin e fuqishëm).
Java e tretë:	Studimi i kokës dhe formave të saj.
Java e katërt:	Ushtrime me argjilë. Referenca: Donatello (shprehja e ndjesive).
Java e pestë:	Studimi i syrit, gojës dhe pjesëve të tjera të fytyrës.
Java e gjashtë:	Ushtrime me detaje anatomike. Shembull: Bernini (intensiteti ekspresiv).
Java e shtatë:	Modelimi i dorës dhe këmbës.
Java e tetë:	Kuptimi i strukturës kockore dhe muskulore. Referenca: Rodin (tensioni emocional).
Java e nëntë:	Figura e plotë statike (pozë e gjatë).
Java e dhjetë:	Modelim 1:1 me model live. Shembull: Canova (eleganca klasike).
Java e njëmbëdhjetë:	Figura në lëvizje, raport trup-hapësirë.
Java e dymbëdhjetë:	Ushtrime për raportet trupore. Referenca: Henry Moore (masa të mëdha skulpturore).
Java e trembëdhjetë:	Figura në kontrapost.
Java e katërbëdhjetë:	Diskutim mbi përndjekjen e gjatësive ideale. Shembuj: Polikleti (proporcioni klasik), Rodin (lëvizja e brendshme).
Java e pesëmbëdhjetë:	Dinamika dhe bashkëkohorja - Prezantimi i punës dhe diskutim mbi sukseset dhe vështirësitë.
Java e gjashtëmbëdhjetë:	Figura në lëvizje (pozat e shkurtra).
Java e shtatëmbëdhjetë:	Ushtrime për të kapur gjestin e shpejtë. Referenca: Degas (valltaret), Giacometti (figurat e zgjatura).

Java e tetëmbëdhjetë:	Studimi i trupit tensionuar dhe masave kontrastuese.
Java e nëntëmbëdhjetë:	Diskutim mbi trupin si simbol kulturor. Referenca: Brancusi (Hyjnesha në formë).
Java e njëzet:	Anatomia e sipërfaqes.
Java e njëzet e një:	Gjuha e tensionimit muskolor. Referenca: Anish Kapoor (raporti trup-hapësirë).
Java e njëzet e dy:	Figura e fragmentuar.
Java e njëzet e tre:	Diskutim mbi fragmentin si metaforë. Referenca: Louise Bourgeois (trupi si kujtesë emocionale).
Java e njëzet e katër:	Trupi i shtrembëruar, deformuar apo i shkrirë.
Java e njëzet e pesë:	Eksperimente me forma ekspresive. Shembull: Francis Bacon (deformimi i figurës në pikturë, i aplikuar në skulpturë).
Java e njëzet e gjashtë:	Trupi dhe materialet: argjilë, gips, dylidhje të ndryshme.
Java e njëzet e shtatë:	Ndërthurja e materialit me perceptimin e trupit. Referenca: Medardo Rosso (drita dhe materia).
Java e njëzet e tetë:	Realizimi i projektit final.
Java e njëzet e nëntë:	Ekspozita dhe përmbledhje e kursit.
Java e tridhjetë:	Klasë dhe kritikë përmbyllëse.

Politikat akademike dhe rregullat e sjelljes:

Bazuar në dispozitat e Statutit të Universitetit të Prishtinës dhe parimet e integritetit akademik, politikat dhe rregullat e mëposhtme janë përcaktuar për të siguruar një mjedis të drejtë, respektues dhe të orientuar drejt rezultateve të suksesshme akademike.

Respektimi i Orarit dhe Pjesëmarrja në Mësim

- Studentët duhet të respektojnë në mënyrë të rreptë orarin e ligjëratave dhe ushtrimeve. Mosprezenca e paarsyetuar mund të ndikojë negativisht në vlerësimin përfundimtar.
- Studenti duhet të njoftojë paraprakisht mësimdhënësin për çdo mungesë të arsyeshme, duke paraqitur dokumentacion përkatës.
- Pjesëmarrja aktive në ligjëratat dhe diskutime është një pjesë integrale e procesit të nxënies.

Pajisjet dhe Përgatitja e Studentëve

- Studentët duhet të jenë të përgatitur për çdo sesion mësimor, duke sjellë të gjitha mjetet e nevojshme për punë (p.sh., bllokun e skicave, mjete për pikturim, dhe materiale të tjera sipas temave mësimore).
- Mosplotësimi i këtyre kërkesave mund të ndikojë në vlerësimin e tyre në bazë të angazhimit dhe përgjegjësisë.

Sjellja Akademike dhe Etika Profesionale

- Çdo student duhet të tregojë respekt të plotë ndaj mësimitdhënësve, kolegëve dhe stafit administrativ. Çdo sjellje e pahijshme, përfshirë fyerjet ose pengesat e qëllimshme gjatë orës mësimore, do të ndëshkohet sipas rregulloreve disiplinore të Universitetit.
- Diskutimet dhe debatet në klasë duhet të jenë konstruktive dhe të bazuara në mirëkuptim dhe respekt reciprok.
- Studentët janë të ndaluar të përvetësojnë punën e tjetrit dhe të paraqesin atë si të tyre. Plagjiatura dhe mashtrimet akademike do të trajtohen sipas masave disiplinore të Statutit.

Ruajtja e Rregullit dhe Qetësisë

- Studentët duhet të sigurojnë që ambienti mësimor të jetë i pastër, i qetë dhe i përshtatshëm për zhvillimin e ligjëratave dhe ushtrimeve.
- Çdo ndotje ose dëmtim i pasurisë së universitetit do të sjellë masa ndëshkimore, përfshirë edhe kompensimin për dëmet.
- Telefonat celularë dhe pajisjet e tjera teknologjike duhet të shkyçen gjatë orëve mësimore, përveç rasteve kur janë të autorizuara nga mësimitdhënësi për qëllime mësimore.

Integriteti në Vlerësim dhe Prezantim

- Çdo student duhet të prezantojë punimet e tij/saj të përfunduara me përpikëri dhe në kohë, sipas kërkesave të programit.
- Gjatë provimeve dhe prezantimeve, studentët duhet të respektojnë udhëzimet e dhëna dhe të shmangin çdo formë mashtrimi.
- Çdo formë plagjiature, kopjimi ose ndihme të paautorizuara gjatë provimeve do të ndëshkohet sipas Statutit.

Obligimet e Studentëve ndaj Procesit të Mësimdhënies

- Studentët janë të obliguar të respektojnë autoritetin akademik të mësimitdhënësve dhe të ndjekin udhëzimet e tyre për realizimin e projekteve dhe detyrave mësimore.
- Është e detyrueshme që studentët të mbajnë dokumentacion të vazhdueshëm mbi procesin e tyre krijues (ditar pune), i cili do të përdoret për reflektim dhe vlerësim gjatë dhe në fund të semestrit.

Dispozita për Mosrespektim të Rregullave

- Çdo mosrespektim i rregullave të mësipërme do të rezultojë në masa ndëshkimore të përcaktuara në Statutin e Universitetit të Prishtinës. Këto masa përfshijnë:
 - Paralajmërime verbale ose me shkrim.
 - Ulje të pikëve në vlerësim.
 - Përrjashtim nga provimi ose kursi, varësisht nga serioziteti i shkeljes.
 - Vendimet për masat disiplinore do të merren në përputhje me Statutin dhe rregulloret përkatëse të universitetit.

Këto rregulla janë në përputhje të plotë me Statutin e Universitetit të Prishtinës dhe janë krijuar për të siguruar një mjedis të drejtë, të sigurt dhe të frytshëm për të gjithë pjesëmarrësit në procesin mësimor.